

Чотирнадцять сходинок у прірву : історичний роман

Олег Клименко

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Переднє слово

Подейкують, що видатному мовознавцю Володимирі Далю приносило величезне задоволення прослідкувати походження будь-якого вульгарного вислову, на кшталт «нажлуктився 1 до подиву» чи «засліпив баньки». А коли у нього виникала потреба знайти нові автентичні колоритні вислови, виїздив у віддалені села, де, на очах у чоловіків, які перебували у стані важкого похмілля, демонстративно розбивав кілька пляшок горілки. Учений після цього лише встигав записувати...

На підставі звичок Далья можемо припустити, що вислів «сирота казанська» він почув на колоритному казанському ринку, де на тлі величних мінаретів його, вочевидь, нахабно ошукав місцевий спритник. За тлумаченням мовознавця, «сирота казанська» — це в жодному разі не безбаченко, а «шахрай, який прикидається бідняком».

Услід за Далем подаємо власне поглиблене тлумачення, що послугує мініатюрним прологом до нашого роману.

Сирота казанська... Так у XVI —XVII століттях казали про татарських князьків, які після завоювання Казанського царства хитрим військом Івана Грозного, гірко жаліючись на свою долю, намагались отримати від російських царів усілякі поблажки. Щоб розжалобити самодержців, у своїх чолобитних мурзи слізно йменували себе сиротами.

Випробувану й до певної міри ефективну личину сироти одягнув на себе й один із головних персонажів нашого роману — капітан Альфред Редль, якого австрійський Генеральний штаб відрядив із розвідувальним завданням до Казані. Цей прихований для загалу факт не придуманий, він справді був у нашій прозаїчній історії. Залишилося тільки якомога повніше його описати, але не блідо, а приголомшливо — так, щоб завмирало серце й піднімалося сторч волосся, у кого воно є.

У жодної справжньої книги нема першої сторінки. Як шум струмка, вона народжується невідомо де і пливе, пливе...

1 Жлукто — у литовців дерев'яна посудина для зоління білизни. Жлуктити — золити у жлукті, у жаргоні — пожадливо і багато пити.

• • •

Далі — у повній книжці «Чотирнадцять сходинок у прірву : історичний роман».
nashaknyga.com.ua